

► Na een straat heeft de Enschedese verzetsheld Ter Horst nu ook een steen

Johannes, bescheiden bakker én onverschrokken knokploegleider

Na alle hulde die Johannes ter Horst na zijn liquidatie in 1944 al postuum is toegekend kon een Stolperstein (struikelsteen) voor een van de bekendste verzetshelden van Enschede niet uitblijven. Het monumentje werd onthuld in de Bloemendaalstraat, de plek waar de leider van de knokploeg Twente het laatst woonde. „Hij moest niks hebben van aandacht.”

Teun Staal
Enschede

Johannes ter Horst (1913-1944) was iemand die bescheidenheid combineerde met een ongekeerde lef en durf als verzetsman. „Hij liet zich nooit voorstaan op zijn daden die tijdens de oorlog al de aandacht trokken”, zegt Jan Willem Kloek (75). Hij is oomzegger van Ter Horst, die de broer van zijn moeder nooit heeft gekend, maar via de overlevering toch alles van de verzetsheld weet.

Ingetogen man

„Ik heb thuis allerlei stukken over hem en woon zelf 52 jaar in de Johannes ter Horststraat. Dat laatste is overigens toeval, maar misschien moest het wel zo zijn”, zegt Kloek. Hij kenschetst zijn oom als een ingetogen man die nooit te koop liep met zijn activiteiten in het verzet. „Hij pronkte daar bepaald niet mee, zo was hij niet.



▲ Johannes ter Horst (onder) heeft zijn struikelsteen in de Bloemendaalstraat. Links Jan Willem Kloek, de neef en oomzegger die ter Horst nooit heeft gekend.

FOTOS CEES ELZENGA



Zijn bescheidenheid kwam ook voort uit zelfbescherming. Want hoe meer de blik op hem was gericht in de oorlog, des te groter was het risico dat hij zou worden gepakt.”

KP Enschede

De bescheidenheid van Ter Horst, die als bakker werkte in zijn geboortestad Enschede, stond in schril contrast met de lef die hij toonde in het verzet. Zijn gereformeerde levensovertuiging bracht hem ertoe op te staan tegen de Duitse bezetter. Ter Horst werd leider van de KP (knokploeg) Enschede en stond later aan het hoofd van KP Twente. In die rol was hij betrokken bij hulp aan onderduikers en bij bevrijdingsacties van gevangengenomen verzetslieden en geallieerde piloten.

Die acties waren in januari 1944 bij het huis van bewaring in Almelo en in mei bij de koepelgevangenis in Arnhem. Ter Horst was daarbij voor niks en niemand bang, weet Roelof IJspeerd, kenner van het verzet in Enschede. „Hij meldde zich dan in het uniform van de marechaussee en zei dat hij nog wat gevangenen kwam brengen. Zo kwamen ze binnen en sloegen hun slag. Dat moet je maar durven.”

Het verzetswerk was levensgevaarlijk. Maar Ter Horst bezwoer zijn familie dat hij na de oorlog weer gewoon werkzaam zou zijn als bakker in Enschede. Het liep anders. Nog geen drie weken getrouwd werd hij door de Duitsers gearresteerd op 22 september 1944. Een dag later vond Ter Horst samen met plaatsgenoot en mede-

verzetsstrijder Roelof Blokzijl de dood, de twee werden gefusilleerd in Usselo.

Een straat in Almere

Na de oorlog viel Ter Horst postuum het verzetskruis ten deel, in 1952. Van de Amerikanen kreeg hij postuum de Medal of Freedom. In zijn eigen Enschede werd de Veldkampdwarsstraat veranderd in de Johannes ter Horststraat. Dat de faam en bekendheid van de verzetsman Enschede en Twente overstijgen bleek later in Almere. De relatief jonge stad kent een wijk die vernoemd is naar helden uit het verzet en heeft een straat die zijn naam ontleent aan Johannes ter Horst.

En nu heeft Ter Horst zijn struikelsteen, aangebracht in het bijzijn van onder anderen Jan Willem Kloek en echtgenote Els, in het trottoir van de Bloemendaalstraat tijdens een korte plechtigheid. De sobere ceremonie, door Hilde Agterbos van Stolpersteine Enschede begeleid met het voorlezen van het gedicht *Een volk dat voor tirannen zwicht* van Van Randwijk, trekt dan ineens de aandacht van een buurvrouw. „Can you tell me what's happening here?” vraagt ze beleefd.

De noaber blijkt Lintu Antu (38) te zijn en is afkomstig uit India. Ze woont sinds een jaar met haar man, werknemer van Vredestein, in deze straat, op een paar meter van de vroegere woning van Ter Horst. Als ze hoort waarom de steen hier ligt - als hulde aan een verzetsman die niet vergeten mag worden - is ze zichtbaar onder de indruk. „That's impressive.”



Ik woon in de Johannes ter Horststraat. Dat is toeval, maar moest misschien wel zo zijn

- Jan Willem Kloek, oomzegger Johannes ter Horst

